

Canones et decreta sacri concilii provincialis Cameracensis, praesidente R. P. Dn. Maximiliano a Bergis, archiepiscopo, & duce Cameracensi ...

<https://hdl.handle.net/1874/388411>

6

CANONES, ET DECRETA SACRI CONCILII
PROVINCIALIS CAMERACENSIS,

Præsidente R. P. Dn. MAXIMILIANO
ABERGIS, Archiepiscopo, & Duce Cameracensi, sacri Imperij Principe, Comite Cameracensi, &c.

HIS ADIECIMVS ACTA, SEV ORDINEM
rei gestæ, ac caremonias, & orationes, quæ in illo habitæ fuerunt.

ANTVERPIÆ, M. D. LXVI.

Ex officina Gulielmi Siluij, typographi Regij.

CVM PRIVILEGIO REGIS.

Priuilegij sententia.

Riuata constitutione Regis sancitū est, ne quis *Canones & decreta Concilij provincialis Cameracensis &c. cum actis, ceremonijs, & orationibus in eodem habitis* à die impressionis absolutæ intra quatuor annos præter Guilielmum Siluium, typographum suum, imprimat, aut diuendat; neue imprimi faciat, vel aliunde importet. Qui secus fecerit; pœna, & pecunia in constitutione Regis æstimata multabitur: vt in eadem latius expressum est. Dat. Bruxellæ die vlt. Decemb. Anno M. D. LXV. Signat.

Vlierden

&

VVouuvere.

MAXIMILIANVS A BERGIS,
DEI ET APOSTOLICÆ SEDIS GRATIA
ARCHIEPISCOPVS, ET DVX CAME-
racensis, sacri Imperij Princeps, Comes Ca-
meracesij, &c. Vniuerso Clero, & populo
nostræ Prouinciæ Cameracensis, Salutem in
Domino perpetuam.

VM INTERDV M NOBIS-
cum reputamus, quantopere
nostra causa hodie sancta ma-
ter Ecclesia laboret, & quã-
tis denique vultneribus ipsius
membra, pluribus emortuis,
saucia sint; sane crudeles nos
merito filios ab ea censendos
non dubitamus, nisi languenti congruentia remedia ad-
hibeamus: vt qui inficias ire non possimus, quin sa-
crorum Canonum neglectu, morumque deformatione,
ac vite dissolutione, illius languori causam, immo
& hostibus eius contra illam arma dederimus. Pro-
inde licet causas nobis satis idoneas oblatas esse iudice-
mus, ex Concilij Tridentini mandato, quare Synodum
nostræ Prouinciæ quamprimũ cogereamus; tamẽ ea res
nos impulit maxime, quod veterem Ecclesiæ consue-
tudinem hoc tempore restitui debere censeamus, cum
alijs plurimis rationibus inducti, ac publico periculo
A 2 moniti,

moniti, tum vt quae mala in Ecclesiam inuexit vitæ
dissolutio, eadem morum reformatione tollantur. Est
etenim in primis necessarium, cum impiorum hominum
improbitas, ad consilia Religionis euertenda, scelerat
tis animis conspiret, passimque pestilentia cathedras eri
gat, vt ad publicum naufragium auertendum, pij ho
mines, quibus Christi gloria cordi est, conuentus legi
timos simulincant, prouideantque, collatis sententijs,
qua potissimum ratione has pestes amoliri possint ab Ec
clesia. Quod maioribus nostris, iam inde ab Apostolo
rum etate, in more, & usu fuisse, Ecclesiasticis histo
rijs abunde relatum est. Nam in Ecclesia si quid prisco
rum seculo forte contigisset, ex quo detrimentum vllum
Respub. capere, aut doctrinae, morumque sinceritas
corrumperetur, tum, quod singuli oneri sustinendo satis
se esse minime putarent, multorum aggregatione de
communi inter se negotio salutariter decernebant.
Spectabant enim certam ac firmam Christi promissionem,
qua, collectis in suo nomine pluribus, medium se in
terfuturum pollicetur. Nec dubitabant quin suam
vim Spiritus sanctus certis indicijs proderet, quocumque
piorum Ecclesia legitime conuenisset. Sic Petrus, Apo
stolorum Princeps, cum Spiritus primitias haberet,
ipse tamen ex fratrum sententia, & iudicio, Gentiles
veteris paedagogi iugo maluit eximere, quam id sua so
lius auctoritate constituere: nec prius aut ipse, aut Iacobus
ita Spiritui sancto visum esse pronunciauit, quam Se
natus Apostolici de ea questione consensus est habitus.
Hanc

Hanc autem certissimam normam doctrinae aduersus hæ-
reses asserendæ, morumque, ac discipline retinendæ, non
eo tantum tempore seruauit Ecclesia, quæ Principum
beneficio securitas Christianis data est; sed eo quoque
seculo, quo fasces Imperij Christiani nominis interitum
omni crudelitate molirentur: cuiusmodi fuit ille Patrum
congressus aduersus Samosatenum sæpius repetitus;
illeque aduersus Nouatum habitus, & Carthagine, &
Romæ multorum Episcoporum conuentus. Quam uti-
lissimam consuetudinem, a sanctis Patribus constabili-
tam, in quibus fuere Firmilianus, Cyprianus, Corne-
lius, compluresque pietatis maximæ viri, quamdiu po-
sterior Ecclesia retinuit, multo minus incommodi ab hæ-
reticis impostoribus, perditisque hominibus pertulit,
quàm ubi desitum est, legitimo Prouincialium con-
cessu, sacros conuentus statis temporibus haberi: nec
dubium quin exitialis eius negligentia partus ad pu-
blicam calamitatem in hæc tempora reciderit. Nam
cum tranquillis rebus diuturna quies nonnullos ordi-
nis Ecclesiastici languidiores ad officium præstandum
redderet, nec putarent in otio negotium moleste que-
rendum esse; nactus hanc oportunitatem Satanas,
astute machinas adornauit, quibus hodie Religionem
hereticorum adminiculo tentaret euertere. Cui malo
occurri certe melius non potuit, quàm iisdem rationi-
bus, quibus maiores nostri semper Ecclesie Christi pro-
pugnationem suscipere, id est, Concilijs rite, ac pie
collectis. Quorum si vlllo vnquam tempore auctoritas,
A 3 ususque

ususque fuit necessarius; pericula profecto nostra declarant, de re nulla potius nobis esse cogitandum. Quare cum sepius inter nos de periculo, quod maximum Ecclesijs impendat, depellendo quaereremus; hæc vna, in ceteris, sacra nobis anchora visa est, si mature Concilium Prouincia Cameracensis haberetur: in quo cum de restauranda disciplina, tum vero de doctrina Christiana conseruanda inter Patres ageretur. Huic autem inductioni nostræ addidit animum inuictissimi, atque religiosissimi Principis Philippi, Regis Catholici, omnium optimi, ac maximi pietas: (in cuius ditiones tota pene nostra Prouincia patet) qui cum id sibi vehementer placere, ac probari pro suo erga rem Christianam studio declarasset; tum nihil potius habuimus, quam ut diem diceremus eius ineundi Concilij. Is vero fuit dies Ioannis Baptiste natiuitati festus: quo die fratres nostri Suffraganei, Capitulorumque Cathedralium omnium deputati, complures Abbates, item iusto numero Collegiorum, Decanorum, ac sacerdotum plurimi, frequentis conuentu ex tota Prouincia (quod felix sit, ac faustum) conuenere. qui omnes sancte, ac religiose moniti, eum sibi in primis scopum spectandum nobiscum censuerunt, uti ante omnia glorie diuine seruiatur, ut quidquid æcumenicum Concilium Tridentinum statuerit, id sacrosanctum omnibus sit, & inuiolabile: quidquid item anathemate damnauerit, id ut omnes execrentur: uti præterea in cultu, ceremonijs, moribus, disciplina, ceterisque ijs rebus omnibus, quibus legitima Ecco

ma Ecclesiarum œconomia constitui debet, in his nihil non integrum, ac sincerum admittatur; nihil, quod sit sanctum, ac purum, negligatur. Itaque ergo communi fratrum nostrorum Episcoporum comprouincialium consensu, & astipulatione, duce & auspice Deo, a quo omnis sufficientia nostra est, dictam Synodum Prouincialem editis, ac promulgatis certis statutis, & ordinationibus, ad dicti sacri œcumenici, & generalis Concilij executionem facientibus, feliciter absoluiamus.

Quamobrem Deo primum Opt. Max. gratiam habentes, & agentes immortalem, vos omnes, & singulos per viscera caritatis hortamur in Domino, vt parturientem, & totis iam viribus enitentem Ecclesiam, vestris cum primis votis, ac precibus adiuuetis; quo inuouationem veteris Patrum sanctitatis in lucem edat. molitur enim nouum aliquid, & salutiferum Deus in seruatorum suorū conatibus; estque id in expectatione, vt conuertat manum suam ad nos; &, quod inquit Ezaias, excoquat, ac purget argenti nostri scoriā, id est, vt pristinae Ecclesiasticae sanctimonia statum restituat. Quare equum est vos expromptum, & alacrem animum exhibere Numini, ne hanc optimi Patris gratiam peruicaciter abijciatis. Hoc denique certum, & indubitatum habendum vobis est; nisi in Ecclesie sinu, & gremio manseritis, vobis nihil esse commune cum Christo. Ea enim tabernaculum est Dei videntis; corpus est Christi, electorum capitis, & Ansisitis; domicilium est Spiritus, omnium piorum doctoris,

Etoris, & sanctificatoris. Cuius quotquot participes
effici cupiunt; illis necesse est vt ab omnibus heretico-
rum imposturis abhorreant, caueantque sibi ab eo fer-
mento, quo caelestis doctrina panem vitiant, & cor-
rumpunt. Quod ipsi quidem facile consequetur, si ijs saluta-
ribus remedijs se muniant, quae & in Concilio Triden-
tino & in prouinciali nostro Patres accuratissime de-
prompserunt.

QUOCIRCA etiam beatissimi summi Pontificis
mandato innixi, vobis sub inobedientia, & alijs gra-
uioribus pœnis, & censuris Ecclesiasticis, etiam in
ipsis decretis contentis, districtè præcipimus, & man-
damus, vt eadem decreta, & quae in dicta Synodo no-
stra prouinciali statuta sunt, accurate obseruetis; &
quilibet vestrum, prout quemque concernunt, obser-
uet, & obseruari curet. Mandantes propterea Prae-
latis omnibus, ac Parochis, & Verbi Dei conciona-
toribus, vt ea populis suis, quatenus hosce, atque ho-
rum salutem respiciunt, quam saepissime (singulis suis
sermonibus scilicet eorum aliqua) annuncient, ac pla-
ne, dilucideque exponant. Ad haec cum pietas, quam
professi sumus, id exigat, vt Paulino præcepto moniti,
pro ijs, qui in potestate sunt constituti, Deo Opt. Max.
supplicemus, vos monemus, ac obsecramus, vt vtriusque
ministerij, id est, Ecclesiastici, ac laici, Principibus
fausta omnia, ac felicia, in oculis Domini, compece-
mini, vt eorum cura, ac diligentia tranquillum, ac
pacatum

pacatum statum Reipub. Christianæ omnes ordines re-
tinere, & sine trepidatione Deo seruire queant.
Estote igitur memores in orationibus vestris sanctissi-
mi Patris Pij Quarti, Pontificis maximi, Præposito-
rumque vestrorum, qui salutem vestram pro vobis adui-
gilant; Cesaris quoque, Regum, & præsertim pie-
tissimi Principis Philippi, Regis potentissimi, for-
tunam, incolumitatemque, & Regnorum stabilitatem
Deo commendate, vt diuino semper presidio septus, &
hostem Christiani nominis fortiter a ceruicibus fide-
lium repellat; & cum Ecclesiam Christi tuendam sus-
ceperit, eius conatus & sancta consilia, ipse, per quem
Reges regnant, & Imperant, sua benedictione fortunet.
Datum in ciuitate nostra Cameracensi, loco nostræ re-
sidentia, Anno Domini millesimo, quingentesimo,
sexagesimo quinto: Beatissimi vero Patris, ac domini
Pij IIII. Pontificatus anno sexto, Die tertia mensis
Augusti.

B PRÆ-

PRÆFATIO.

IN NOMINE sanctæ, & indiuiduæ
 Trinitatis, Patris, & Filij, & Spiritus
 sancti.

SANCTA Synodus Prouincia-
 lis Cameracensis, in Spiritu sancto legitime con-
 gregata, considerans fidem spiritualis ædificij,
 ac religionis esse fundamentum, sine qua neque
 Ecclesia subsistere, neque quisquam Deo place-
 re queat; statuit in primis, more maiorum, vt
 eius fidei confessio ante omnia præmittatur, vt
 quod corde creditur ad iusticiam, id ore profi-
 teantur omnes ad salutem. Quæ fides cum
 Apostolo teste sit vna, eam ipsam, quam a maio-
 ribus acceptam, ductamque a Christi & Aposto-
 lorum doctrina, Ecclesia sancta Catholica, &
 Apostolica integram conseruauit; eadem san-
 cta Synodus suscipit, & amplectitur. Quo-
 niam vero hæc fides orthodoxa in primis verbo
 Dei nititur, quod verbum sacris litteris nobis
 est expressum, traditioneque Apostolica decla-
 ratum, sed & sacrorum Conciliorum œcume-
 nicorum, & vniuersalis Ecclesiæ sensu fideliter
 explicatum; ea omnia sancta Synodus in hunc,
 qui sequitur, modum profitetur.

C R E D I M V S, & confitemur omnes v-
triusque Testamenti Canonicas scripturas, quas
Spiritu sancto auctore diuinitus traditas esse
profitemur; sed & ea omnia, quæ symbolis in
Ecclesia receptis comprehenduntur, nempe A-
postolico, & eo, quo sancta Ecclesia Romana,
atque Catholica publice vtitur, nempe Cre-
do, &c. His, inquam, symbolis comprehensa,
& quæcunque præterea de fide, & doctrina a
sacris œcumenicis Concilijs sunt definita, & tra-
dita; maximeque a sancto generali Tridentino
Concilio; nulla hæsitacione complectimur. Sen-
sum vero Canonicarum scripturarum omnium
eum esse verum, & germanum credimus; non
quem hominum, sibi stulte sapientium, vani-
tas intulerit; sed quem Doctorum, ac Patrum
consensus, vsusque sanctæ matris Ecclesiæ do-
cuit, ac tradidit.

T R A D I T I O N E S ab Apostolis verbo, &
vsu traditas, receptasque, ac conseruatas ab
Ecclesia perpetuis temporibus, tametsi eas litte-
ris non mandauerint, tamen eas omnes vt ab
ipsius Christi ore per Apostolos acceptas, aut
ab ipsis Apostolis Spiritu sancto dictante po-
sitas agnoscimus, & suscipimus.

S E P T E M Ecclesie Sacramenta, quæque
de ipsis idem sanctum Concilium Tridentinum
mandavit, ac tradidit, ea omnia firmissime te-
nemus. Quæcûque vero statuit aduersus omnes
huius sæculi hæreses, ea omnia recipimus; si-
mulque detestamur, & anathematizamus quic-
quid idem sanctum Concilium Tridentinum
anathemate damnat, & detestatur.

De li-

De libris hæreticorum suspectis,
& vetitis.

CAPVT I.

VO melius Tridentini Concilij decreto fiat satis; scilicet ne libri vetiti, & suspecti (quorum lectione corrumpi rudiores facile possint) in Ecclesias importentur; mandat sancta Synodus, vt cum Magistratibus agant Episcopi, vt piæ memoriæ Caroli V. Cæsaris edictum accurate seruetur: Ne liceat librarijs, bibliopolis, typographis vllos libros inferre, edere, venales exponere, quorum catalogus non sit visus, & approbatus. Rogentur quoque iidem Magistratus, vt in singulos annos fidem ex formula Concilij Tridentini profiteantur iidem typographi, ac librarij; simulque obedientiam sanctæ Sedi Apostolicæ cum renuntiatione, & abnegatione omnium hæresum promittere teneantur.

CAPVT II.

QVÆCUNQVE præterea clam in vulgus inferri, & spargi possunt, quibus magicarum præstigiarum, diuinationum, aliarumque huiusmodi rerum detestandus vsus retineatur,
B 3 quibus

DECRETA CONCILII

quibus Satanas homines perditos dementare solet; ea omnia (quoad fieri potest) prohibeant, execrentur, damnent, & exterminent pastores, concionatores, Episcopi.

CAPVT III.

LIBRI, quibus preces varie continentur, plerunque falsis, superstitiosisque titulis asperguntur: ea omnia purgari diligenter, & ad proportionem fidei reduci Episcoporum sedulitate præcipit sancta Synodus.

De lectionibus Theologicis in Capitulis, & monasterijs.

CAPVT I.

CLERVM rerum sacrarum non prorsus imperitum esse necesse est, scilicet vt reliquis ac maxime, vt diuinarum Scripturarum delicijs oblectatus, & imbutus, voluptates, & illecebras carnis oderit, & abijciat; malitque pane patris familias educari, quàm porcorum siliquis, & glandibus obrutescere. Quare decretum

cretum Sefsionis quintæ Tridentinæ Synodi
prorsus feruandum sancta Synodus denunciat.

CAPVT II.

PRÆCIPIT itaque in collegijs, atque mo-
nasterijs doctos viros constitui, qui Theologiam
doceant; quique in eo præstando eum ordinem
teneant, qui maxime auditoribus sit commo-
dus, vt lectionis adminiculo non doctiores tan-
tum, sed probiores euadant.

CAPVT III.

CVRENT autem Episcopi cum Capitulis, &
monasterijs, quacunq; ratione commodius fie-
ri queat, proposita siue pœna, siue præmio, vt
frequens sit auditorium. qua in re plurimum
valebit docentis industria, si sit efficax in docen-
do; vt non tantum rem exponere, sed audito-
rem dicendo retinere, & oblectare possit.

CAPVT IIII.

RELINQVATVR autem Episcoporum,
Capitulorum, & Abbatum iudicio, qua hora,
quibusue diebus sit prælegendum.

DE

De scholis.

CAPVT I.

CV M non minore cura parentes proles suas
 instituere, quam nutrire, ac fouere debe-
 ant; æquum est Ecclesiam liberos, quos Chri-
 sto per lauacrum regenerationis peperit, omni
 disciplina, ac salutaribus præceptis erudire. Do-
 cet enim Scriptura: Filij tibi sunt, illos erudi.
 neque enim iusta crementa iuuentus ad capes-
 cendam virtutem suscipere facile potest; nisi a
 pueritia ijs doctrinis imbuatur, quibus robur
 capere ad pietatem, & religionem colendam
 possit. Quod quia plerisque locis partim paren-
 tum incuria, partim pastorum negligentia con-
 temptum est; excusso timore diuino multorum
 temeritas, audacia, & peccandi licentia creuit.
 Quare, vt huic malo semel occurratur, statuit
 sancta Synodus: Id curent Episcopi, vt quam-
 primum scholæ in vrbibus, oppidis, & pagis dice-
 cesum suarum, si collapsæ fuerint, restituantur:
 si conseruatæ; colantur, & augeantur. Quibus
 scholis quicunque præfuturi sunt, ij discipulos
 fidei rudimenta doceant; symbolum Apostolo-
 rum, scilicet orationem Dominicam, salutatio-
 nem Angelicam, decalogum, Ecclesiæ præcepta,
 & formulam Confessionis: idque latine, & ver-
 nacule

nacule iuxta formam Catechismi, qui rudibus, & pueritiæ paulo post excudetur.

CAPVT II.

MULTO sinopia prohibet, ne filios in scholis litterarijs enutrient: quorum tamen salutis habenda est ratio, cum sint & ipsi in Christi corpore, & familia. Quamobrem diebus festis, & maxime Dominicis, expleto vespertino officio, iubet sancta Synodus ludimagistros docere eadem rudimenta fidei, & Catechismi pro captu, & ingenio iuuentutis, quæ litteras non didicit; nec non subinde per vices interrogare, vt sciatur, an proficiat; atque huic negotio tam in pagis, quam oppidis pastores incumbant, aut saccellani, aut clerici, seu matricularij. Parentes, si suos mittere negligant, moneantur; moniti, nisi pareant, Magistratui deferantur. Pastores vero, aut ludimagistri, si id contempserint, ab Episcopo corrigantur: & quantum fieri possit, in scholis puerilibus puellæ separentur a pueris.

CAPVT III.

SCHOLARVM magistri libros, auctoresque legant discipulis ex præscripto edicti Caroli

DECRETA CONCILII

roli V. Cæsaris piæ memoriæ . Si quos alios prælegere velint, non ante tamen id tentent, quàm Episcopo probati fuerint, aut eius Vicarijs. nam plerumque libri Grammatici, ac Dialectici, ab hæreticis varijs erroribus contaminati, in lucem emittuntur. Et, vt huic malo securius obuiam eatur, sancta Synodus monet, & hortatur Magistratus, & aïos, quorum interest, vt in singulos annos fidei ex formula Concilij generalis Tridentini profefsionem, & obedientiam sanctæ Sedis Apostolicæ cum abnegatione omnium hæresum a dictis magistris scholarum, seu ludimagistris recipiant.

CAPVT IIII.

MANDAT præterea sancta Synodus, vt preces, quas vocant horarias, nemo apud se retineat; si quid in eis astu, & nequitia sectariorum aspersum senserint, quod cum Ecclesiæ doctrina non conueniat. Quorum nihil posthac prostare, & exponi possit; quod non prius recognitum, & approbatum per Episcopum fuerit, aut per eos, quibus id negotij mandauerit.

CAPVT V.

IN omnibus parochijs sint qui doceant primam

mam iuuentutem, maxime in his, quæ numero-
sam plebem habent; pastorque singulis mensi-
bus diligenter inquirat, quantum proficiat pue-
ritia; idque maxime prouideat, vt a teneris an-
nis imbuatur timore, & amore Domini, nec
corrumpatur vlla licentia, aut doctrina, quæ
nec religioni, nec bonis moribus respondeat.

CAPVT VI.

DECANI autem rurales, quos Christianitatis
appellant, singulis semestribus, aut saltem annis
scholas minores visitent; referantque dili-
genter Ordinario, quæ sit ratio instituendæ iu-
uentutis, quam quisque præceptorum inierit.

De Seminario.

CAPVT I.

CVM ad hæreses extirpandas, & reddendum
Ecclesiæ Dei pristinum suum nitorem, &
Clero, sacerdotioque pristinum suum decus; ac
consequenter, vt intra non multos annos Eccle-
sia mire floreat eruditione sacra, pietate, vitæque
puritate; habeantque singulæ dioceses ple-
rosque omnes ministros bene idoneos ad lauda-
biler

DECRETA CONCILII

biliter obeundum munus suum, & non paucos excellentes eruditione, & pietate; nihil dici, aut cogitari possit exquisitius illo decreto sacrosanctæ Synodi Tridentinæ, quo iubetur, vt in singulis diocæsisibus instituantur Seminaria ministrorum; atque adeo iam inde ab initio Ecclesiæ vix quicquam præclarius, aut efficacius institutum esse videatur, ad reddendum Ecclesiæ Dei florentissimum statum Litterarum sacrarum cognitione, pietate, religione, vitæque puritate; sanctissimum, & vtilissimum illud decretum complectens sancta Synodus vehementer hortatur, & obsecrat omnes Ordinis ecclesiastici viros, maximeque eos qui bonis ecclesiasticis vtuntur, in hanc rem & vtilissimam, & singularis apud Deum & homines meriti, omnes conatus intendant, quo breui perfici possit vt vberem segetem Reipublicæ Christianæ hæc litterarum Seminaria proferant. Quæ vbi per ætatem maturuerit, ornet Ecclesiam, & expleat horrea Domini: neque enim melius opes ecclesiasticæ, neque sanctius collocari possunt. Nam cum sint varia officiorum genera, quibus caritas erga proximos exercetur; tamen hoc genus officij in ceteris est maxime laudabile: in quo genere cum ecclesiastici præluere ceteris debeant; debent & ipsi in tanta calamitate, ac necessitate promptum, hilarem, ac liberalem animum præbere.

Quare

Quare præcipit sancta Synodus, vt, quamprimum fieri possit, modus constituatur facta omnium beneficiorum, atque eorum omnium, quorum decretum Concilij Tridentini Sessio- nis XXIII. cap. XVIII. mentionem facit, æstimatione, quoad hæc Seminaria ponenda, & constituenda, sufficiens contributio fiat.

CAPVT II.

H I C autem modus vbi certam, ac præscriptam summam pecuniæ comprehenderit; tum videatur quot quæque diœcesis alumnos in literis ad Ecclesiarum adiumentum possit alere.

CAPVT III.

I D vbi constiterit; quæratur locus idoneus huic pædagogio, & accommodetur suppellectile. Quærantur item magistri, qui doceant: quæ omnia intra diem festum diui Gregorij proximi perfici debebunt, vel citius, vt cuique commodum erit.

CAPVT IIII.

S I N T autem pueri, qui assumentur instituendi, ætatis non minoris quàm duodecim

DECRETA CONCILII

annorum: teneant prima litterarum rudimenta; sitque tempus studij singulorum in Seminario quadriennium, aut eo plus, minusue, vt Episcopo visum fuerit, & ijs, quorum ex Concilio Tridentino intererit, ex præceptoris, & eorum iudicio, qui Seminario præfuerint: ne vel inutiles studijs locum aliorum, qui frugi sunt, occupent, vel bonæ spei iuuenibus tempus ad confirmanda studia præcludatur. Quo exacto ij, quos indoles commendauerit, quique bonam in litteris operam nauauerint, ad maiora studia mitti poterunt.

CAPVT V.

ET cum sint tria hominum genera; alij pauperes, alij diuites, alij mediæ cuiusdam conditionis, & fortunæ, qui non ea quidem sunt fortuna vt possint sine subsidio aliquo liberos suos in studijs alere, sed tamen partem aliquam sumptuum ferre possunt; cuiusmodi sunt plurimi, qui filios habent magnæ indolis, & spei, si in litteris alerentur; decernit sancta Synodus instituenda esse duo genera portionum, vt pauperum filijs pro victu, & amictu in singulos conferantur libræ triginta sex, quarum singulæ valent XL. grossos Flandriæ. At mediæ conditionis hominum filijs, in subsidium studij, octodecim libræ:

libræ: plus, minusve, pro modo facultatum cuiusque, & ingenio adolescentum tribuatur. Sic enim & pluribus succurri poterit, & nullum hominum genus (quod quidem indigeat auxilio) conqueri poterit suos filios, quos habebunt boni ingenij, a Seminariorum beneficio excludi; nulliusque virtutibus obstabit res angusta domi.

CAPVT VI.

ET cum admodum incerta esse soleant voluntas, & propositum adolescentum; nedum puerorum, quibus locus petetur in Seminario; pater, aut tutores declarabunt se esse eius propositi, vt, qui ex suis assumentur ad Seminarium, vitæ genus ecclesiasticum sequantur; illudque animi sui propositum iureiurando confirmabunt.

CAPVT VII.

RELIQVA vero omnia quæ ad vtilitatem, atque commoditatem horum Seminariorum pertinebunt; vt sunt collecta, rationes, prouisiones, officarij; ea omnia prouidebuntur in diocesana Synodo.

De do-

DECRETA CONCILII

De doctrina, & prædicatione
verbi Dei.

CAPVT I.

QUOD sacrum Concilium Tridentinum de explicanda doctrina in sacris Litteris expressa, eadem Synodus prouincialis seruari præcipit: scilicet vt rectores ecclesiarum omnem diligentiam adhibeant, vt singulis saltem Dominicis diebus, & festis solennibus populo sibi credito verbum Dei pure, & fideliter proponant, explicentque, vt res & oportunitas exegerint, vel Euangelium, vel Epistolam eius diei. omnis enim Scriptura, diuinitus inspirata, utilis est ad docendum, arguendum, corrigendum, & erudiendum in iustitia. Iidem pastores articulos fidei subinde, sacramentorumque fructum, & usum legitimum, maxime in illorum administratione, si sit commodum, doceant; nec præcepta decalogi, & Ecclesiæ prætermittant, vt eorum ministerio perfectus sit homo, ad omne opus bonum instructus.

CAPVT II.

HORTATUR præterea, vt iidem pastores Apostolicarum traditionum, ac sacrarum cæremo-

remoniarum vim, & institutionem pro re nata doceant. sic enim religiosius, & vtilius, ac maiore reuerentia ab omnibus, qui pietatem colunt, seruabuntur.

CAPVT III.

CETERVM in exponendis quæstionibus, de quibus controuersia nobis est cum hæreticis, non iactent temere conuicia; sed caritatem erga omnes, & beneuolentiam præ se ferant. Explacent autem eas quæstiones pure, ac simpliciter; doceantque quid sit credendum; ac ante omnia diluant hæreticorum calumnias, dicentium sæpe ecclesiam id sentire, quod re ipsa non sentit; caueantque ne cum volunt errorem hæreticorum fugere, in alium incidant. Quod si minus docti fuerint, quàm vt ea dilucide, ac solide queant exponere; sint contenti simplici doctrina ecclesiæ; hortenturque plebem ad timorem Domini, religionem, bonos mores; dehortenturque ab omni scelere, ac flagitio, atque ab his maxime vitijs, ad quæ propensos senserint esse populares suos.

CAPVT IIII.

PASTORES non ferant quenquam in suis
D eccle-

DECRETA CONCILII

ecclesijs concionari sine mandato Ordinarij. Doceant autem pure, Christiane, ac Catholice. Abhorreant non tantum ab omni hæresi; sed etiam ab omni superstitioso, ac fabuloso dogmate.

CAPVT V.

MANDAT præterea Synodus pastoribus, ne libros apud se teneant, aut legant, ex quibus corrumpi religio, bonique mores, ac studium boni operis, timorque, & amor Domini languere possit, vt sunt libri, qui lasciuia, scurrilia, vana, & impura continent: ne horum librorum frequenti lectione seipsos, & populos sibi creditos corrumpant. procliue est enim vt quæ quis studiose legat, & eadem doceat. Instruant autem bibliothecas suas bonorum, & piorum auctorum libris ab Academijs Catholicis approbatis, ex quibus doctrinam hauriant, quam salubriter suis popularibus docendo, & concionando possint effundere. Quisquis autem non paruerit, puniatur; & si libros suspectos, aut reprobos seruaerit, agatur in eum, vt in suspectos agi iure debet: nisi consensu Ordinarij, aut ecclesiæ habeant ad refutationem: de quo consensu docere tenebuntur.

15
D
eccle-

CAPVT VI.

SI pastor impeditus vel ægitudine, vel alio quouis impedimento concionari non possit; teneatur sæpe alienam operam certis temporibus, ex arbitrio tamen, atque mandato Ordinarij, ad id munus adhibere, & eos apud populum suum habere commendatos, tanquam operarios mercede sua dignos. Quod si contempserit, Episcopus sumptu eiusdem pastoris id curet.

De cultu, cæremonijs, & officio diuino.

CAPVT I.

CVM in vniuerso cultus diuini genere præcipuum, ac sanctissimum illud sit, quod in offerenda corporis ac sanguinis Christi Eucharistia sacerdotes exequuntur; ante omnia sancta Synodus prospiciendum iudicat, ne quid in tanto mysterio celebrando per incuriam, inscitiam, vel contemptum admittatur, ex quo eius mysterij dignitas apud populum minuatur: ne ex sacerdotum sordibus res, quæ sacrosancta est, in contemptum abeat; idemque probrum ecclesiasticis inferri possit, quo filios Heli sacerdotis

DECRETA CONCILII

summi infames fuisse sacræ Litteræ referunt, nempe quod nequitia, & improbitate populum reuocarent a cultu, & sacrificijs. Quare sancta Synodus ante omnia, quod ad hanc rem attinet, quæcunque sanctum œcumenicum Tridentinum Concilium statuit, obseruari mandat, atque omnibus modis hortatur, vt quicumque ad tremendum Missæ sacrificium celebrandum accesserit, is in primis mentem puram, & attentam ad tanti Sacramenti mysterium perficiendum adferat: ne nisi bonæ conscientiæ testimonio præditus, & pænitentia sacramentali, si necesse fuerit, præparatus, & probatus, ac debita oratione prius accõmodatus ad corporis & sanguinis Christi venerabile Sacramentum Deo Patri offerendum se conferat. Qui contra fecerit, a pastore, si sit in parochia; a Decano, aut Præposito, si sit in Cathedrali, aut collegiata ecclesia, monitus, nisi resipiscat, Superiori denunciatur seuere castigandus.

CAPVT II.

QVICVNQVE ad celebrandum se obtulerit, ac pridie temulentus, insolensue fuerit, aut crimen vllum notum admiserit; a Rectore ecclesiæ castigandus non modo propter crimen admissum, sed & ob scandalum, & irreuerentiam illatam

illatam Sacramento denunciatur Episcopo, aut eius Vicario, vel Officiali. Rector vero, si denunciare neglexerit, tanquam tanti sceleris dissimulator puniatur. Est enim valde præposterum, & indignum quod velint sacerdotes omnē a laicis reuerentiam huic Sacramento exhiberi; nec ipsi tamen moribus, & religione sua exhibendam declarent.

CAPVT III.

IN Misis, quæ in Choro canuntur; siue sint solennes, siue Dominicæ, aut feriales; sic canatur & a Choro, ac presbytero, & reliquis, vt non tantum aures voluptatem, sed mentes vtilitatem capiant. Quoniam vero in his quædam ad doctrinam pertinent, & eruditionem fidelium; vt Epistola, Euangelium, Symbolum: quædam ad laudes, quædam vero ad preces; statuit sancta Synodus, vt quæ ad eruditionem leguntur, aut canuntur, ita legantur, & canantur vt præsentibus distincte exaudire singula verba possint. Quare in Symbolo canendo placet nec organa, nec Musicam adhiberi; nisi sit simplex, ac talis vt singula verba sine repetitione possint intelligi. Quæ vero ad laudes pertinent; vt sunt hymni, Gloria in excelsis, Sanctus; in his Musica locum habeat: sed nec lasciua, nec choreis potius, quàm

DECRETA CONCILII

Choro congruens; sed grauis, ac mouens pios affectus. Quæ vero in Missis ad preces referuntur, ea siue legantur, siue canantur, sic fiant, vt affectus deprecantis potius, quàm exultantis lætitia demonstretur. Id autem curent Episcopi in sua quisque Ecclesia, aut diœcesi.

CAPVT IIII.

ORGANORVM vsum in Missis sic seruari statuit sancta Synodus, vti Concilio Tridentino mandatum est: id est, ne modulatione lasciuas cantiones imitètur. Ceterum quæ in Choro cani debent ad instructionem, ea canantur voce, vt intelligantur mente: non autem organis, quæ sic ædificare nequeunt vt viua vox, piæ mentis interpretes, & nuncia. Tamen ad ornatum cultus diuini liceat his modulis organicis vti in Profis, Offertorio, Sanctus, & Agnus.

CAPVT V.

SEQUENTIAS, quas Profas appellant, recognoscant Episcopi, aut quibus hoc negotiũ dederint; antiquasque, & sensu commendabiles, & approbatas vsu veterrimo conseruent. Ceterum si quæ sine legitima auctoritate inuentæ sunt, & cani cœperunt, eæ diligenter examinentur:

minentur: ne sit earum frequentior vsus in ecclesijs.

CAPVT VI.

CÆREMONIÆ omnes, quæ signacula sunt pietatis, & religionis Christianæ, quasque vel ab Apostolis, vel ab ecclesiæ Catholicæ traditione quasi per manum accepimus; vt sancte, & pie sunt inuectæ, sic religiose conseruentur in ecclesijs. In his autem, vbi fides, & deuotio accesserit, Spiritus sanctus operatur, ac præsentium mentes mouet efficaciter.

QVÆ vero particulares sunt in singulis ecclesijs huius Prouinciæ, de his Episcopi considerent quàm bene analogiæ fidei, & pietati Christianæ conueniant; adhibeaturque Augustini iudicium super ea re scribentis ad Ianuarium epistola C X I X.

NOVÆ autem cæremoniæ nullæ in Ecclesijs recipiantur sine Episcopi iudicio. Qui secus fecerit, puniatur; seruenturque decreta Concilij Tridentini de cæremonijs Ecclesiasticis cõfecta.

SUPERSTITIONES omnes, si quæ in ecclesijs cæremoniarum nomine inoleuerunt, vt sunt quidam præscripti muneri cereolorum, & alia huius-

DECRETA CONCILII

huiusmodi per Episcopos, facta huius rei diligenti disquisitione, prorsus tollantur; agaturque sedulo vt Decani rurales, & rectores Ecclesiarum renunciēt in Synodis dicecesanis, quicquid circa hæc cognouerint esse corrigendum.

CAPVT VII.

IN Choro cum psallitur, Canonici omnes qui in Choro fuerint, & sacellani psallant; nec sint in sedibus suis otiosi; nec putent se functos officio, si vicaria tantum opera cultum diuinum celebrari curent: modo tamen psallere per valetudinem queant, nec alijs impediti iustis de causis fuerint.

IN omnibus Cathedralibus & collegiatis ecclesijs singuli Canonici teneantur per vices altaris ministerium subire, ordinem scilicet sacerdotij consecuti; & in Choro hebdomadarum officium, quod vocant, præstare; nec omnia ea committant Capellanis, vt fit in quibusdam ecclesijs: saluis tamen foundationibus ecclesiarum, in quibus aliter sit constitutum.

CAPVT VIII.

LEGENDAS & historias Patrum, quæ legi

gi solent in ecclesijs, Episcopi diligenter per se, vel alios, quos ad hanc rem delegerint, examinent, ac repurgent: ne spuria, & incerta pro veris, certis, & germanis historijs legantur; & ea quidem sic repurgata nec cursim, nec lentius legantur in ecclesijs: utroque enim impeditur auditor, ne intelligat. Legantur autem distincte, presse, & intelligenter.

CAPVT IX.

QVONIAM multitudine suffragiorum, precum, & psalmodiarum additiorum in pluribus ecclesijs propter temporis angustiam fieri vix potest, ut attente, deuote, ac religiose ea omnia vel canantur, vel legantur; placet sanctæ Synodo per Episcopos, & duos de Capitulo, aut de monasterijs, ut res postulauerit, ea rescindi, quæ adiecta, & aduenticia in seruitio diuino cognouerint: ut sanctius, & deuotius perfici possit; sitque tempus aliquod relictum studijs, & sacrarum Litterarum interpretationi. sit autem eius rei potestas penes Episcopos, & Clerum in Synodo diocesana. Quod si Musicam in huiusmodi seruitio adhiberi contigerit; tollatur tamen illa prolixitas, quæ ad rem non pertinet, qua solent in fine Antiphonarum in Cathedralibus ecclesijs maxime prolixius abuti.

DISTRIBUTIONES Canonicis, & reliquis percipientibus ex præscripto Synodi Tridentinæ assignentur matutino officio, Missæ maiori, Vesperis, & anniuersarijs officijs pro mortuis præsentibus. qui matutino quidem officio, ac Vesperis ante primi psalmi finem; in maiore Missa autem ante Epistolam absolutam in Chorum se recipiant: nec inde exeant ante officium plane perfectum; nisi iusta, & rationabili causa urgente. Matutini tamen officij tempore licebit Canonicis sacri audiendi causa Chorū relinquere, redituris tamen. alioqui distributiones non recipiant.

IN Choro colloquia nulla permittantur, sed intendant omnes diuino cultui. Qui contra fecerit, nisi monitus quiescat; priuetur eius horæ distributione.

DE AMBVLATIONES in templis diuini officij tempore omnino tollantur; agantque Episcopi, & Capitula cum Magistratibus, ne id laicis quoquo pacto liceat; & pœna constituatur transgressoribus. Canonicis autē pereat eius diei totum emolumentū distributionis ordinariæ: Capellanis vero arbitraria pœna, & Vicarijs infligatur. Correcti si pergant, cõtumacesque se præbeant; vt rebelles puniantur Superioris arbitrio.

CAPVT X.

QVONIAM minime conuenit prophana, & sæcularia sacris mysterijs adhiberi, vetat sancta Synodus proclamationes in templis fieri earum rerum omnium, quæ ad sæcularem negotiationem pertinent: maxime, quo tempore Missæ sacrificium celebratur. Percussit enim Dominus Aaronis filios, quod ignem prophanum in Tabernaculum tulerint. Sed id liceat in egressu templi absoluto sacro.

CAPVT XI.

QVONIAM certis festis diebus solent prætextu recreationis honestæ multa a personis Ecclesiasticis patrari, quæ licentia crescente graue pariunt fidelibus offendiculum, propter scurrilia quædam, & inepta, quæ parum decenter fieri quibusdam locis, & ecclesijs solent, redolentque paganitatem potius, quàm Christianam modestiam; hinc fit, vt districtè mandet, ac præcipiat ne quicquam horum futuris temporibus fieri patiantur Episcopi, siue alij Superiores; ne in homines ordinis Ecclesiastici illud attribui iure possit Apostoli dictum: Sedit populus edere, & bibere, & surrexerunt ludere.

DECRETA CONCILII

DOCEATUR præterea populus dies festos religiosa pietate, non ingluvie, & temulentia colere. Ceterum cum diebus festis vt plurimum vulgus ad laxiorem, & dissolutiorem vitam plerumque seipsum effundat, quàm reliquis diebus; quo maiore reuerentia, & pietate queant obseruari ab omnibus, videant Episcopi sint ne aliqui festi dies, quos præstet esse profestos, id est, vt vocant, operarios; atque his diebus renuncient popularibus integrum esse operas consuetas exercere: nec non prouideant iisdem Episcopi, vt & in festis diebus, & in ieiunijs indicēdis vsus Metropolitanæ, quoad fieri possit, sequantur, demptis patroni festis.

CAPVT XII.

SUPPLICATIONES publicæ, quas Processiones vocamus, prius, quàm fiant, denunciarentur populo, & causæ explicentur cur ab Episcopo, aut Clero decretæ fuerint; quo religiosius, & maiore fructu perfici queant. Populo autem in statione collecto fiat concio. Post concionem celebretur sacrum; moneanturque omnes in templo eo toto tempore persistere, orationique instare; quo melius & furorem diuinum auertere, & fauorem conciliare possint. eius enim rei causa vt plurimum in ecclesia supplicationes fieri solent.

SUPPLICATIONES, quas vt vsitato vocabulo Letanias dicimus, grauiter, religioseque, humili, & quasi depressa voce cani debent; vt ea cæremonia pius, & attentus affectus deprecantis ecclesiæ declaretur. Propterea statuit sancta Synodus, ne incongrua vociferatione, aut modulis minime conuenientibus eiusmodi Letaniæ cantentur; quo populi deuotio magis accendatur.

CAPVT XIII.

ARCHIEPISCOPO, vel Episcopo rem diuinam in Pontificalibus quoquo pacto in ecclesia sua celebranti semper inseruiant, & assistant Archidiaconi duo, aut dignitates proximæ, aut seniores ecclesiæ Canonici, vt maxime visum fuerit Episcopo.

CAPVT XIII.

INTRODVCTA consuetudo, quæ potius corruptela dici potest, abigendi per strepitum eos qui Chorû tardius ingrediuntur, quàm pro more conueniat, non sine scandalo presentium cultum diuinum interturbat. Cui scandalo sancta Synodus prouidendum putauit: ne errorem errore grauiore videantur castigare. Propterea

DECRETA CONCILII

mandat eam consuetudinem prorsus aboleri; nec prohiberi quenquam, quo minus Chorum ingredi possit: ita tamen, vt qui serius sit ingressus, distributione eius horæ priuetur, nisi legitimo impedimento iustam excusationem habeat. Si quis tamen aliter se gerat in Choro, quàm pro more decet, ab eo, qui præest officio, signo aliquo, aut manus attactu moneatur.

CAPVT XV.

IN pagis, & parochijs hora constituatur Missæ diebus festis & Dominicis celebrandæ: per hycmen hora nona; per æstatem hora octaua: neque ab eo more Parochus quauis de causa recedat. Extra natalis Domini diem duas in die Missas nemo celebret; nisi necessitatis causa, & per Ordinarium cognita. Hora quoque Vesperarum in locis, vbi dici consuetum est, paulo ante tertiã.

QUI tintinnabula, & campanulas ad harmoniam quandam pulsare solent, caueant omnino ne huiusmodi pulsatione cantiones turpes, inhonestas, & vulgo iactatas imitentur; sed potius hymnorum, & canticorum ecclesiæ modulationes. Si quis non paruerit, puniatur; vt qui multis labendi occasionem præbuerit; & in re sacris dicata, spurca, & inhonesta attulerit.

IN ecclesijs siue Cathedralibus, siue collegiatis non constituantur Vicarij, qui Canonicas, quas vocant, horas in Choro canant; nisi aut sacerdotes, aut in sacris Ordinibus constituti, aut saltem Lectores ordinati; atque hi, quantum fieri potest, sint cælibes, quorum mores, vitæque probata fuerit. Nec permittantur in Choro psallere, nisi vestitu, & habitu corporis ministros se esse Dei, & ecclesiæ demonstrent.

DECANI, seu Præpositi collegiatarum ecclesiarum statuta Capituli auctoritate ordinaria, aut alias stabilita, & confirmata, maxime quæ diuinum officium spectant, seruari; & si antiquata sint desuetudine, restaurari diligenter curent: nec congregent Capitulum, qua hora Canonici in Choro esse debeant, quantum fieri possit.

De ministeriis ecclesiasticis.

IN ministerijs ecclesiasticis non minor delectus adhibendus est, quàm fuit in Ordine sacerdotij Leuitici: in quo cautum mandato diuino legimus, ne, qui vitio aliquo corporis laboraret, ad consortium gerendi sacerdotij vocaretur. Qua in re demonstratum est quanto opere sit prouidendum, vt in ecclesia nemo ministerium

DECRETA CONCILII

sterium accipiat, quem nec ætas idonea, nec indoles, nec vitæ integritas, & eruditio commendauerit. Et eam ob rem mandat Timotheo Apostolus, ne cui cito manus imponat; nec peccatis alienis communicet. Si enim recte Moyses sacerdoti consilium recepit, vt viros fortes, prudentes, alienos ab auaritia populo præficeret, qui sæcularia obirent ministeria; multo magis idem in rerum diuinarum procuratione debet obseruari. Quare sancta Synodus inhærendo per omnia decretis sacri Concilij Tridétini, hæc, quæ sequuntur, in Ordinibus, ministerijsque conferendis omnino retinenda constituit.

CAPVT I.

IN minoribus, & sacris Ordinibus conferendis Episcopi comprouinciales eum teneant ordinem, qui in Metropoli seruabitur: scilicet qui in Pontificali Romano habetur.

CAPVT II.

QVOTQVOT promouendi sunt, pridie eius diei, quo conferri Ordines debent, aut prius, si Episcopo ita videatur, veniant probandi; ad sintque hora, vt minimum, octaua ante meridiem. qua hora vel Episcopus, vel doctus vir aliquis doctri-

doctrinam Christianam explicet, summaria quadam declaratione præcipuorum capitum Catechismi, vt sic discere queant, quæ sacerdotij ministerio conueniunt.

CAPVT III.

H O R A autem post meridiem secunda pro more probabuntur iusto examine promouendi. In quo Subdiaconi nulli admittantur, nisi qui Grammaticam probe teneant, & intelligant quæ legerint: Diaconi; nisi Catechismi Christiani rationem reddant interrogati: vtpote de Symbolo Apostolico, præceptis Decalogi, & ecclesiæ Sacramentis, & de his præterea quæ conueniunt Ordini Diaconatus. Idem quoque fiat de presbyteris. Qui omnes teneantur testimonium afferre vitæ, & probitatis suæ: quod testimonium Decanus ruralis, & pastor loci, in quo resident, dare poterunt. Qui si secus, atque res habeat, testificati quacunque ex causa fuerint; seuerè puniantur. Dominica quoque die siue per mensem ante Ordines futuros, aut prius pastores ecclesiarum nominatim denuncient populo eos qui promoueri velint ad sacros Ordines, vt liceat opponere si quid vitij deprehendi possit: & huius proclamationis factæ adferant testimonium.

F EORVM

• EORVM tituli, qui Subdiaconatus Ordinem quæsierint, si sint patrimoniales, an sint sufficientes, nec ne; aut per fraudem, aut dolum quæsit; diligenter expendatur: nec recipiantur, nisi Decani ruralis, vel Officialis, aut vtriusque testimonio per litteras expresso comprobentur; sintque vt minimum quinque librarum grossorum in singulos annos. Si sint beneficiarij; ita valeant, dummodo constiterit beneficium fructus idoneos habere. Iuret autem promouendus non alienaturum a se huiusmodi titulum patrimoniale, nisi aliunde sit sibi prouisum; agaturque cum ciuili Potestate, vt edicto caueatur ne huiusmodi titulus alienetur. Beneficiarium vero non resignaturum; nisi aliud beneficium sufficiens ad se alendum susceperit. Et, ne in ea re fraus committi possit, nullam Episcopi, aut eius Vicarij resignationem simplicem admittant; nisi ex litteris procuratorijs, aut alijs constiterit id beneficium, quod resignandum proponetur, tituli loco non esse. Si quis vero pensionem habuerit, quæ tituli loco sit, ne extinguui possit; nisi aliunde habeat, quo se alat. Qui fraudem in ea re, dolumue commiserit; arbitrio iudicis ordinarij grauitur castigetur.

CAPVT V.

REIECTVS ab Ordinario si Superiorem adeat, vt negatum beneficium eius auctoritate obtineat; Superior illud beneficium illi nulla ratione cōferat, nisi cognitis prius causis reiectionis. Et si idoneæ fuerint, cur reijci debuerit, omnino non conferat.

CAPVT VI.

QVOTQVOT habet curata beneficia unita suis ecclesijs, vt Capitula, & Abbates, non prius committant pastores iisdem beneficijs curatis, quàm præsentati Ordinario fuerint, & accepti ab eo: quoniam populus eius curæ commendatus est. a quo iisdem rectores potestatem, quam curam animarum vocant, accipient. Nec possint aut Abbates, aut Capitula admissos, & approbatos ab Ordinario rectores reuocare, nisi consenserit Episcopus; & iisdem rectores constituti mandatis Episcoporum omnino pareant; ab iisque corrigantur, si quid deliquerint.

CAPVT VII.

CVRATI adminicularios sacerdotes non recipiant ad ministerium Sacramentorum, &

DECRETA CONCILII

reliqua munera quacunq; mercede, nisi Episcopo oblata, acceptique ab eo, & approbati fuerint, & eius concessionis litteras habeant, & pastoribus ostendant.

CAPVT VIII.

MONACHI cuiuscunq; sint ordinis, aut status, sæcularium confessiones non audiant; ac ne sacerdotum quidem; nisi id Episcopus, habita huius rei probatione, aut Vicarius consenserit. Cuicunq; vero rite probato Episcopus id concesserit; caueat ne loco indecenti, neue tempore, quo dedebeat, hoc Sacramentum Pœnitentiæ ad ludibrium disciplinæ Christianæ ministret.

CAPVT IX.

QUI præsumunt fabricis ecclesiarum nullos sacerdotes admittant ad suffragia, & sacrificia legatorum piorum causa præstanda; nisi ab Episcopo, aut eius Vicario probatos, & ad id ministerium destinatos pastoris voluntate. Cui, quod ad officium ecclesiasticum pertinet, pareant: ne per licentiam aditus improbis, & vagis ad ecclesias concedatur cum detrimento, & scandalo publico. Et qui admissi fuerint, pastorem adiuuent in cultu, & officio diuino.

CAPVT X.

MATRICVLARII, & custodes ecclesiarum munera sordida, & plane laica non obeant: ne sint publicani, siluarum custodes, villici locaticij; nec vestitu præ se ferant aliud, quàm castum, & modestum ecclesiæ ministerium, cui sunt attributi. Vestes, ornamenta, supellectilem diligenter conseruent, exponantque, & reponant honeste vt dignum est. Qui id non honeste præstiterit, fructibus Episcopi iudicio priuetur; & si necesse fuerit, officio submoueatur.

De vita, & honestate Clericorum.

CAPVT I.

QUANTVM probri, & incommodi ebrietas adferat, cum omnibus ordinibus Reipublicæ, tũ Clero maxime, res ipsa docet. Atque eam ob rem ebriosum hominem nauigio iactato sine vlllo gubernaculo Salomon comparat. Nec enim vllum potest virtutis, aut mentis constans officium præstare, qui temulentiam, & ebrietatem sectatur. Propterea lege veteri sacerdoti mandabatur vino vt abstineret, quo tempore

DECRETA CONCILII

munus sacerdotij esset obiturus. Quare præcipit sancta Synodus, vt quicumque in Clero, id est, in sorte Domini fuerit annumeratus, ab hac ebrietas, & crapulæ macula se prorsus absteineat. Tolleratur autem omnino turpis ea consuetudo, qua mutuo se quâdoque prouocât ad haustus æquales, certantque hac infamia reliquos vincere. Isaias enim ijs execrationem denūciat, qui potentes sunt ad bibendum vinum. Quicumque vero ex Clero hanc normam contempserit, nisi a Superiore monitus paruerit, castigetur: castigatus si non resipuerit; suspendatur ad tempus siue ab officio, siue a beneficio.

CAPVT II.

HOMINI ecclesiastico, quacunq; dignitate fulgeat, plus laudis affert frugalitas in mēsa, quàm sumptus: plus dedecoris exquisitus apparatus, quàm simplex: plus molestiæ longus accubitus, quàm breuis, & naturæ sufficiens. Sit ergo cultus in mensa, & conuiujs potius in grauitate, sobrietate, & sale conditis sermonibus, quàm in pompa, & delicijs: atque ita detestetur Clericus commessationes; quæ ventri sic seruiūt, vt menti noceant.

CON-

CAPVT III.

CONSORTIVM mulierum sacerdoti nõ conuenit, quem castitas, & continentia ornare perpetuo debent: & vtut castitas feruari queat in muliebri consortio, raro tamen bonum nomen retineri potest. Quare præcipit sancta Synodus, ne qui sacros Ordines susceperit, in familia secũ habeat mulierem extraneam, de qua suspicio facile sinistra concipi possit. quam suspensionem vitare nequeunt, qui iuuenes, cultas, procces, otiosas, impudentes, mali nominis ac famæ, aut quas antea actæ vitæ macula contaminet, vel secum alunt, vel frequenter aut adeunt, aut admittunt. Si quis hac parte peccauerit, monitus, castigatusque, nisi animum & vitam mutauerit, grauitè Ordinarij arbitrio puniatur.

CAPVT IIII.

CLERICI gestu, vultu, habitu, & vestitu statum, & ordinem suum profiteantur. Qui eam disciplinam neglexerit; & cum vestitum ambierit, qui deceat potius militem, aut laicum, quàm Clericum; castigetur, cogaturque in ordinem redigi.

NEC

DECRETA CONCILII

CAPVT V.

N^EC familiam habeant Episcopi, reliquique omnes ordinis ecclesiastici, nisi recte institutam, moribus probatam, cultu & vestitu moderatam, quæ regulæ, ac disciplinæ domesticæ certū apud eos, qui foris sunt, iudicium præ se ferat.

CAPVT VI.

C^LE^RI^CI ne tabernas potorias adeant, neque diuersoria frequentent, nisi sint viatores; nec omnino se misceant laicis compotantibus. vilescit enim plurimum ex ea turpi, & indecora consuetudine ecclesiastici ministerij dignitas.

CAPVT VII.

S^AC^ER^DO^TE primitias celebrante, gratulatione publica æquum est auspiciū tanti ministerij hilariter excipi: sed ita tamen id conceditur a sancta Synodo, vt eam gratulationem, ac lætitiā nulla turpitudine vitiet. Absit igitur in conuiuio temulentia: ludicra omnia, cuiusmodi sunt saltationes, choreæ, & huiusmodi reliqua prorsus tollantur. Seruetur autem decorum per omnia, ac sacerdotalis dignitatis habeatur ratio.

De

De examine Episcoporum.

ECCL^ESI^A Cathedrali vacante fiant ante omnia publicæ supplicationes, & preces, quibus religioſe poſtuletur a Deo vt Sedem tãti miniſterij nemo ſuſcipiat, & occupet, niſi quem ipſe vocauerit, & miſerit, quemque ad legitimam functionem dono ſpiritus ſui accommodauerit. Vbi autem vel electio, vel poſtulat^{io}, aut nominatio facta fuerit; per eos, eumue, quorum aut cuius interſit, auctoritate Metropolitanⁱ, aut, ſi defuerit, vicini^oris Epⁱſcopi Prouincię affixis ſcedulis denunciatorijs ad valuas vacantis eccleſię denunciatur patere aditum omnibus, qui ſciant aut impedimentum, aut vitium eſſe aliquod quamobrem electus, vel poſtulatus, aut nominatus minime promoueri debeat; vt libere, ac tuto eidem Epⁱſcopo, aut Archiepⁱſcopo denuncianti intra tempus definitum ſignificent: idemque aſſumptis ſecum duobus vacantis eccleſię Canonicis teſtes productos audiat, & examinet: quæ raturque de natalium integritate, de ætate, an ſit annorum triginta; de vita, moribus, & exercitijs; de gradu, ſtatu, facultate, an Doct^{or}, an doct^{us} ſaltem; ſitque ijs virtutibus præditus, quas Apoſtolus in Epⁱſcopo requirit; & an ſex menſium ſpatio in ſacro Ordine fuerit conſtitutus. Quæ omnia fideliter deſcripta, ac cuiusdem

G Epⁱſcopi,

Episcopi, aut Archiepiscopi manu, ac sigillo firmata, & obsignata mittantur ad S. D. Papam, vt sufficienter instructus confirmare tutius electū, postulatum, aut nominatum queat. Sed & fidei, & obedientiæ professionem, quam prestare idem electus, postulatus, aut nominatus teneatur, mittat idem Archiepiscopus, aut Episcopus vicinior ad Sedem, quo cognoscatur electus, postulatus, nominatus esse communionis Catholicæ.

De examine pastorum.

IN pastoribus constituendis, aut instituendis seruari præcipit sancta Synodus quicquid per sacrum Tridentinum Concilium decretum est; nomineturque ab Ordinarijs in Synodis diocesanis, qui examen sancte, & nulla fraude exequantur, vt maxime conuenire viderint Ordinarij, & vt habetur Sessione XXIII. cap. XVIII.

De residentia Episcoporum, & Curatorum.

CAPVT I.

SANCTVM Tridentinum Conciliū mandat Episcopis, vt in diocesi sua quisque resideat.

deat. Id vero omnino seruandum sancta Synodus declarat. nam cum præluere reliquis doctrina, & vita, vigilantia tutari greges suos, & pericula omnia speculari, & auertere debeant; id quomodo præstare poterunt absentes? Itaque præsentia sua doceant Episcopi, quanta sollicitudine gregibus prospiciant.

CAPVT II.

II vero si absint diutius ab ecclesijs suis, nec iusta, aut necessaria causa, cur absint, reddi possit; plane demonstrant de salute ecclesiarum suarum se non esse valde sollicitos, nec satis provide-
re vt nomen Episcopi re ipsa sustineant. Quare seruandum erit omnino Tridentini decreti mandatum: id est, ne diutius quàm per trimestre in anno sit absens Episcopus a sua diocesi; nisi causis legitimis excusetur, quas exponere Metropolitano debet. qui secus fecerit, pœnis eodem decreto contentis castigetur.

CAPVT III.

DENT autem operam Episcopi, si abesse ab ecclesijs contigerit, id ne fiat Aduentus, & Quadragesimæ tẽpore; nec diebus festis solennibus, quibus maxime conuenit Episcopos ministeriũ obire suum in ecclesijs.

De pastorum residentia, & eorum officio.

CAPVT I.

PASTORES, ac rectores ecclesiarum Tridentini Concilij decretum de residentia seruent. Quod si horum aliquibus non erit integrum, aut fortasse commodum in ecclesijs, quas obtinent, residere, pastorisque munus exercere, intra dies quindecim post Purificationis festum eas ecclesias idoneis, & approbatis resignent. Id vero si contempserint; conferat Episcopus, aut qui ius habet conferendi, monitis tamen prius patronis, ut iure suo presentandi utatur.

CAPVT II.

PASTORES non modo presentia, sed officio, ac ministerio resideant in suis ecclesijs; ac per se, quantum liceat, doceant, sacrificium offerant, Sacramenta ministrent.

CAPVT III.

VENERABILE corporis Christi Sacramentum ad agros non perferant rectores, nisi stola, & superpellicio decenter ornati; lumine, &
 campa-

campanula præeunte; quo populus admoneatur officij sui tum erga Sacramentum, tum vero erga laborantem infirmum.

QVÆ septima Sessione Tridentini Concilij decreta, & explicata sunt, nec aliud sanctæ Synodo constitui super hac re visum est, quàm vt feruentur.

De visitatione.

CAPVT I.

EPISCOPI visitando, ceterique, quibus visitandi hæc prouincia iure, vel consuetudine mandata est, Tridentini Concilij decretum omnino feruent, ac diligenter considerent quid in gregibus ecclesiæ sit ægrum, aut sanum; debile, aut firmum; con fractum, aut solidum. Hæc enim proprie ad Episcopum pertinere nomen ipsum indicat. In id autem quantopere sit incumbendum, Petrus & Paulus non præcepto tantum, sed exemplo docuere, vti ex Actis Apostolorum facile colligitur. Quæ diligentia si contemnatur; reliquum est, vt ouilibus ad perniciem adductis, seuerius ruinas, & interitum e manibus pastorum requirat Dominus. Quare sancta

Synodus serio præcipit, vt hoc tam salutare, ac necessarium munus omnes, quorum interest, nec perfunctorie, nec aliena, quantum fieri possit, opera subeât; sequaturque & Episcopi, & Archidiaconi per omnia præscriptum Concilij Tridentini.

C A P V T I I.

I N visitatione primum cognoscant de fide, vitæ sanctimonia, ac moribus; siue visitatio fiat in monasterijs, siue Capitulis tam Cathedralibus, quàm collegiatis, vel etiam alijs ecclesijs. Quoniam id præcipue spectandum est, ne doctrinæ sinceritas vlllo errore corrumpatur; nec præterea vitijs vita maculetur. Cognoscant deinde de regula, ac statutis; an seruentur, an negligentur; & singula rite, ac ordinate constituantur.

C A P V T I I I.

E X T E R N A etiam visitando non negligent: vt sunt habitus, decens tonsura, & huiusmodi reliqua.

C A P V T I I I I.

S E D illud præcipue spectent, quàm recte, & diligenter pastores ministeria sua obeant; siue
docen-

docendo, siue Sacramenta ministrando, & venerabile Sacramentum, & Vnctiones, & Baptisteria honeste conseruando. Cognoscant præterea de bonis ecclesiarum, ac supellectile, de bibliothecis, & alijs huiusmodi, ne quid per negligentiam pereat. Prouideant etiam vt & fundationes obseruentur, & eleemosynæ, liberalitate piorum hominum institutæ, pauperibus nulla frau de distribuantur.

CAPVT V.

OMNIA, si quæ deprehenderint visitando, & ea publica fuerint, castigent publice: si occulta; sic punient, ne offendiculum nasci possit. Sic deformata reformat, vt visitationis fructus omnibus innotescat.

De potestate, ac iurisdictione ecclesiastica.

CAPVT I.

Nihil dubitandum est duplex esse forum ecclesiasticum a Christo nomine Clauium nobis insinuatum: alterum Sacramenti Pænitentiæ, quod proprie ad conscientiam spectat, in quo

DECRETA CONCILII

quo reus non nisi ex propria confessione soluitur, & ligatur, alterum vero iurisdictionis, & regiminis externi: in quo reus non solum ex propria confessione, sed etiam per testes conuincitur, & iudicatur. quo iudicio publica delicta corriguntur, & puniuntur: ne per ea homines ab æterna beatitudine secludantur, sed ad vitã æternã perueniant.

CAPVT II.

CVM QVE in hunc finem excõmunicatio-
nis gladium, veluti neruum ecclesiasticæ disci-
plinæ a Christo datum esse constet, quo contu-
maces, & rebelles a Sacramentis, & communione
fidelium separet, & præcidat, sane iuri diuino, ne-
dum sacris repugnat Canonibus quod iudices lai-
ci, quibus de rebus ecclesiæ disponendi nulla est
attributa potestas, non raro prohibeant, man-
dentque iudicibus ecclesiasticis ne excõmunica-
tum a iure declarèt, & denuncient; aut ne quẽ ex-
cõmunicent; vel vt latã excõmunicationis senten-
tiã reuocent. Proinde sancta Synodus obsecrat,
& obtestatur in Domino serenissimum, ac inui-
ctissimum Regem Catholicum, aliosque Princi-
pes, Dominos, & Magistratus ciuiles vt ab huius-
modi prohibitionibus, & mandatis abstineant.
Quin potius, si quod absit, iudicem ecclesiasti-
cum sua iurisdictione, & potestate abuti contige-
rit,

rit, id ad Superiores eius ecclesiasticos referant; sintque memores pœnarum a sacris Canonibus super his inflictarum.

CAPVT III.

PROHIBET autem hæc sancta Synodus, decretis Concilij sacri generalis Tridentini inhærens, omnibus, & singulis iudicibus ecclesiasticis, ne leuiter huiusmodi gladio feriant; sed alijs, vbi-
cunque commode fieri poterit, tam in procedendo ac definiendo, quàm exequendo iuris vtantur remedijs, dicti sacri Concilij inuiolabilis præcipit auctoritas. Et, si pecuniariam pœnam indixerit iudex, ad pios vsus mox, vt exacte fuerint, assignentur.

CAPVT IIII.

VT QVE dispendiosæ litium protractioni obuietur, decernit quod in omnibus actionibus personalibus ad forum ecclesiasticum pertinentibus iudex curet, quoad eius fieri possit, reum comparere personaliter, atque ad factum suum proprium respondere, non admissio procuratore; nisi de legitimo ipsius rei saltem summarie, aut verisimiliter constet impedimento.

DECRETA CONCILII

CAPVT V.

VBI autem reus comparuerit, si interrogatus a iudice debitum fateatur, ilico iudex dabit ei præceptum vt soluat infra tempus de stylo, vel iure constitutum; aut si illud statim, ac simpliciter fateri nolit, sufficere poterunt tres, aut quatuor actus, seu termini iudiciales; videlicet petitio actoris, & responsio rei ad petita. quæ si fuerit affirmatiua, seu confessoria, statim cõdemnetur. Sed si negatiua fuerit, & ilico probetur, continuo quoque poterit ferri sententia definitiua; nisi reus in testes excipere, & contrarias defensiones proponere velit. quo casu breuis ei terminus, siue dilatio pro ratione, & qualitate negotij præfigi debebit.

CAPVT VI.

SI vero in ius peremptorie vocatus nec se sistere, nec litem contestari velit, citetur iterato cõmonitione vt ad libellum, seu petitionem summariam actoris, cuius copia eidem tradetur, seu offerretur, responsurus compareat: deinde si tertio citatus, monitusque sub pœna confessati, respondere detractauerit, perinde habeatur ac si contenta libelli, siue petitionis confessus foret; præuiaque alia citatione, vt cautius ac securius pro-

us procedatur, actor ad probandum, si testes habuerit, admittatur. sin minus, iuramentum illi ex officio iudicis deferatur: vt ijs rite peractis, alijsque obseruari solitis, obseruatis, in causa concludatur vt sententia definitiua feratur.

CAPVT VII.

QVONIAM non pauci in hac prouincia reperiuntur presbyteri & Clerici, seu pro talibus sese gerentes, qui se notarios publicos scribunt, & nominant; quorum imperitia non solum nullitatis, sed etiam falsitatis, aliaque vitia persæpe committuntur, cum maximo contrahentium, aliorumque iniuria, & præiudicio: iccirco hæc sancta Synodus, inhærens decretis sacri generalis Concilij Tridentini, interdicit, & inhihet omnibus, & singulis presbyteris, & Clericis prædictis ne in negotijs, litibus, & causis rerum ecclesiasticarum, seu spiritualium huiusmodi officium in hac nostra prouincia exercere præsumant, nisi prius a locorum Ordinarijs præuio diligenti examine probati, & admissi fuerint. Alioqui quoscunque illorum actus, & actitata, seu instrumenta non publica, sed priuata fore decernit; & quibus in iudicio, & extra, fides adhiberi non debeat: & vltra hoc etiam tanquam rebelles grauius arbitrio sui Ordinarij puniendos.

DECRETA CONCILII

CAPVT VIII.

VT autem ratio fori, ac iurisdictionis exercendæ constituatur certa aliqua, siue stipendiorum, siue aliarum quarumcunque rerum, quibus grauari litigatores quoquo pacto possint; statuit sancta Synodus præscriptam vnã communem formam concipi, cuius erit vsus in prouincia, & a qua nemini resilire liceat. quod vt commodius perfici possit, stato die per Patres, Officiales suffraganeorum Episcoporum, aut alij ab ijisdẽ Episcopis deputandi ad Metropolitanam ecclesiam conuenient, atque cum eius ecclesiæ Officiali eam formam, ac regulam inter se constituent. quæ postea Metropolitanus, & suffraganeorum auctoritate stabiliatur, vt seruetur ab omnibus.

CAPVT IX.

MANDAT præterea sancta Synodus prouincialis, vt Episcopi ad sua reuersi statim in Synodo diocesana designent personas idoneas, quibus causæ ecclesiasticæ in partibus delegandæ committantur, iuxta decretum decimum Sessio-
nis xxv. Concilij Tridentini. Quæ personæ per Metropolitanum ad Sedem mittentur.

CETE-

CAPVT X.

CETERVM cum sacrum Tridentinũ Concilium alia multa decreuerit, quorum nulla provincialis huius Synodi decretis fit mentio, quia satis expressa, ac explicata sint; ea omnia, siue ad doctrinam, siue ad ecclesiasticã reformationem, & morum correctionem pertineant, sancta Synodus plane, atque integre seruari debere, vimque, & auctoritatem inuiolabilem habere declarat.

CAPVT XI.

DECERNIT præterea sancta Synodus, ac mandat, vt in diœcesanis conuentibus Episcopi omnia decreta Concilij Tridentini, & quæ in hac statuta, definitaque sunt, legi ac publicari curent: eaque, vbi typis mandata fuerint, in omnibus ecclesijs, ac a quibuscunque sacris initiatis Ordinibus haberi præcipit.

De Matrimonio.

CAPVT I.

MATRIMONIUM res sacra est; sancta,
& arcta coniunctione diuinitus instituta,
H 3 cum

DECRETA CONCILII

cum nondum inter homines peccatum natum esset. Quare nec suscipi, nec tradi nisi sancte, ac religiose debet; nec in prophanis rebus haberi vinculum, cuius Deus auctor, & coniunctor est. Ac propterea sancta Synodus prouincialis seruari, ac recipi mandat quæcunque de matrimonio sacrum Tridentinum Concilium decreuit: atque inter cetera, quæ sequuntur, præcipit.

CAPVT II.

DOCEANT pastores, idque frequenter populares suos in matrimonio spectari debere fidem, prolem, & Sacramentum: fidem scilicet, quæ ius coniugij conseruet indissolubile: prolem, vt Dei beneficio suscepta, ac donata mutua beneuolentia nutriatur, & instituatur religiose: Sacramentum autem, vt exemplo Christi, & ecclesiæ diuortium coniuges non separet. Separatos quacunque de causa alienus thorus non recipiat, nisi mors alterius intercefferit.

CAPVT III.

MONEANT pastores puberes, & aptos ad contrahendum matrimonium, ne pietatem erga parentes deserant; sed eorum arbitrio, & consilio ineant matrimonia; malintque Iacob sanctum virum imitari, quàm reprobum Esau.

MONE-

CAPVT IIII.

MONEANT identidem parentes, ne per vim filios adigant ad hoc, illudue matrimonium. Declarent præterea contracturi an libere, an coacte consentiant. vbi nullam vim pastor cognouerit, nullumque impedimentum Canonicum; hos coniungat in Domino: si secus, differat.

CAPVT V.

PROCLAMATIONES ante matrimonium veteri more consuetas, & decreto Tridentini Concilij mandatas non omittant pastores; iurentque contracturi nullo impedimento prohiberi, quod sciant, quin coniuges inter se esse possint.

CAPVT VI.

SPONSALIA loco, ac tempore fiant commode: id est, non in cœnopolijs, aut tabernis potorijs; sed in loco sacro; non post dissolutas comotationes; cureturque, vt & sponsus & sponsa sobrij, non ebrij, neque alias mente capti sponsalia incant.

CAPVT VII.

MATRIMONIA in facie ecclesiæ fieri mandat

DECRETA CONCILII

mandat Synodus, ac pastoribus præcipit, doceant coniugibus non tantum esse honorificum, sed vtile, faustum, & auspiciatū si res sacra, cuiusmodi matrimonium est, loco sacro celebretur: & vberiore diuinæ benedictionis fructum ijs expectandum, qui pie, ac religiose ritum ecclesiæ sequuti fuerint, quàm his qui contempserint.

CAPVT VIII.

Vt vitetur impudentium hominum temeritas, qui vagi frequenter per fraudem, & nefas multas diuersis locis vxores ducere tentant; mandat sancta Synodus, seruetur Tridentini Concilium de eare decretum, ne temere ignotos pastores cum Sacramenti contumelia coniungant.

CAPVT IX.

Qui falsum impedimentum sciens, prudensque attulerit, quo matrimonium futurum impediat; quique verum impedimentum sciens reticuerit; excommunicationis poena castigetur.

CAPVT X.

Si coniecturam habeat pastor impedimenti alicuius; Ordinarium consulat, antequam iungat matrimonio, de quibus dubitat.

CAPVT XI.

GRADVS consanguinitatis, & affinitatis siue naturalis, siue spiritualis, quibus matrimonium impediatur, Tridentini Cōcilij Decreta constituunt. quæ seruari omnino debere, sancta Synodus declarat.

CAPVT XII.

SUSCEPTORES e Baptismo, aut susceptrices, quomodo, & cum quibus affinitatem trahant, idem Conciliū Tridentinum statuit: cuius normam obseruent, & sequantur pastores. qui nullos ad hoc munus recipiant, nisi qui annos discretionis attigerint; & sciant, quæ scire debent susceptores huiusmodi.

CAPVT XIII.

CLANDESTINA matrimonia, vt sunt ex Tridentini Concilij decretis definita nulla, & irrita fore, Episcopi denuncient, aut denunciari curent; scilicet trigesimo post die, qua id proclamatum fuerit.

DECRETA CONCILII
De decimis, oblationibus, & por-
tione Canonica.

CAPVT I.

QVÆ de decimis ex Cōcilio Tridentino cla-
rissime mandatur, ea sancta Synodus serua-
ri omnino præcipit, scilicet vt pro locorum con-
suetudine, iuxta constitutiones Apostolicas, ac
edieta Regia sub pœnis, eiusdem Concilij decre-
to contentis, persoluantur; nec sint populares in
Deum bonorum largitorem auari, & ministris
eius ingrati.

CAPVT II.

OBLATIONES solitas offerri in ecclesijs
non laici, patroni nomine, sed pastores soli reci-
pian: est enim hoc prorsus indecorum. Earum
autem oblationum partem, quæ patrono cedere
debeat, ijdem pastores fideliter reddant; ac de re-
tota, ne vllum offendiculũ nascatur, inter se con-
ueniant; nec liceat pastoribus eas oblationes vlllo
pacto elocare.

CAPVT III.

QUOD autem ad portionem Canonica-
m assignandam pastoribus attinet, mandat sancta
Syno-

Synodus omnibus Episcopis diligenter in sua quisque diœcesi perquirant quantos redditus, & prouentus pastor ratione pastoralis beneficij possideat; efficiantque, iuxta Tridentini Concilij decreta, vt pastoribus sit satis ad vitam commode sustinendam; idque vel beneficiorũ vnione, vel cremento, & auctu portionis decimalis. Quod si nullas decimas beneficium habeat, prouideatur tamen pastoribus populi subiecti symbolis, & vt dicunt, contributione, vel alia ratione, quæcunque commodior inueniri poterit.

CAPVT IIII.

IN eam rem autẽ ex proportione, quotquot decimas percipiunt, æquabiliter contribuant, quantum cuique pastori Episcopi iudicio ad victum sufficiat.

CAPVT V.

AT vero quo celerius, ac melius huic necessitati prospiciatur, præcipit sancta Synodus, vt mox, vbi ad sua redierint, Episcopi adhibitis duobus Cathedralis ecclesię Canonicis, duobusque, si fieri potest, Prælatis in eam rem diligenter incumbant; vt proxima Synodo diœcesana omnibus pastoribus sit sufficienter prospectum.

DECRETA CONCILII

CAPVT VI.

SI vniones duarum ecclesiarum fieri contigerit; propter vtriusque inopiam, vnicus ambarum fit pastor. Cui facellanū ad partē sollicitudinis deligere liceat; admissum tamen ab Episcopo.

CAPVT VII.

IN ecclesijs, in quibus iura pastoralia vel conuentione, vel auctoritate Magistratum sunt ordinata, ac terminata, ea iura maneat, si æqua fuerint: si minus; vel augeantur, vel minuantur Episcopi ac Magistratus iudicio. In quibus autem non sunt determinata, ineatur ratio cum eodem Magistratu, vt fiat

CAPVT VIII.

IN Ecclesijs, quarū instaurari, ac refici Chorus eorum sumptu debet, qui decimas capiunt, omnes ecclesiastici, qui easdem decimas obtinent, etiam si patroni non sint, ex proportione decimarum, quas recipiunt, pro sua quisque portione conferat; siue instaurari tantum ijdem Chori debeant, siue de integro ædificari. Chori autē si de nouo construi debeant, totum ædificiū eorū fiat arbitrio, qui sumptum facere debent.

IN

CAPVT IX.

IN ecclesijs autem, in quibus Chori ædificari, & restaurari sumptu populi ex antiqua consuetudine debent, maneat in suo robore cōsuetudo.

CAPVT X.

QVÆDAM monasteria decimas pastoribus, & Episcopis persolvere recusant ob quædam privilegia suo Ordini a summis Pontificibus concessa: sed quia in nōnullis parochijs omnia prope modum prædia sunt eorum monasteriorum; hinc fit, vt vix quicquam supersit patronis, & pastoribus ad onera sustinenda. Quare sancta Synodus hortatur dicta monasteria, ne privilegia sua, detrimento pastorum, & ecclesiæ sic extendant, vt alligetur os boui trituranti. Quod si contempserint; nomine Prouinciæ recurratur ad sanctam Sedem Apostolicam.

De Purgatorio.

CAPVT I.

CVM de Purgatorio, ac suffragijs, quæ pro mortuis præstantur, idem sentiat sancta Synodus,

DECRETA CONCILII

nodus, quod semper sensijt ecclesia, quodque maxime Tridentino Concilio definitum est; eadem sancta Synodus præcipit seruari, ac doceri, scilicet esse locum destinatum earum animarum purgationi, quæ ex hoc sæculo migrant nõ plane purgatæ, neque ab omnibus pœnis debitis penitus absolutæ; easque animas precibus, elemosynis, & sacrosanctę Eucharistię corporis Christi sacrificio, pro benignitate diuinę clementiæ iuari. quæ omnia sic offerantur a pijs, & fidelibus, vt neque pro damnatis, neque pro exclusis a gloria, neque pro ijs, qui salutem æternam iam consecuti sunt, offerantur; sed pro ijs scilicet, qui nec tam bene vixerunt, vt statim assumpti fuerint in gloriam; nec tam male, vt in damnationē sempiternam inciderint.

CAPVT II.

DOCEANT præterea, moncantque populum pastores, vt hæc sancta piorum exercitia, pie ac sancte suscipiantur; nec ferant superstitiones vllas inolescere, aut incerta dogmata, quæ nulla auctoritate, nulloque ecclesiæ consensu probabilitatem habent: sed turpis plerumque quæstus faciendi instrumenta sunt. Hæc quidem Episcopi diligenter curent, vt intelligant quid recte, quid perperam in his, quod ad hoc attinet, agatur.

tur. vbi primum intellexerint, hęc contagionem depellant: ne plebi imperitę turpiter imponatur; aut hęreticis calumnię inurendę anſa præbeatur. Quicumque in hac re impoſturam feciſſe deprehenſus fuerit; grauiter puniatur.

DE doctrina autem Purgatorij, ac ſequentium articulorum, nempe de inuocatione Sanctorum, de imaginibus, Reliquijs, & Indulgentijs copioſius, & vberius tractabitur in Catechiſmo, quem Patres excudi curabunt.

De Monasterijs virorum, & mulierum.

VT in Monasterijs tam virorum, quàm mulierũ regularis diſciplina, vbi conſeruata eſt, firmiter ſtabiliatur; vbi vero collapsa eſt, facilius reſtituatur: hęc ſtatuit, & decreuit ſancta Synodus.

CAPVT I.

ABBATES, vel Prępoſiti, Abbatiffę, vel Prępoſitę, Piores, ſeu Prioriffę quorumuis regularium locorũ ſtudeant in primis, Concilij Tridentini decretis ſatisfaciendo, ſuam, ſuorumque vitam ad ſanctę regulę, ſecundum quam ſunt profeſſi, præſcriptum inſtituere, & componere.

PROIN-

DECRETA CONCILII

CAPVT II.

PROINDE frequenter diuinis intersint officijs, tanquã gregis Dominici veri & strenui duces; inque oratorio id dumtaxat agi permittant, quod Dei laudem, animarumque salutẽ, necnon proximorũ ædificationem efficaciter operari dignoscatur: memores quod Dei domus, domus orationis sit, & maledictus, qui facit opus Dei negligenter.

CAPVT III.

CETERVM, quia mensæ cõmunio charitatis vnionẽ designat, & a Patribus, antiquitusque statutum, obseruatumque fuerit in bene moratis cœnobijs vt omnes eodem in loco cibũ simul caperent; statuit sancta Synodus, vt Superiores seuerè prohibeant priuatas mensas; cogantque omnes, qui legitime non fuerint impediti, ad vnũ conuenire refectorium cõmunis refectionis gratia.

CAPVT IIII.

SI locis quibusdã lectio sacra in conuentuali religiosorũ mensa hæctenus omissa fuerit, & minus vsitata, eius vsus restituatur. Ieiunia itẽ conuentualia sicubi minus fuerunt obseruata iuxta regulæ, aut locorum bene reformatorum vniuscuiusque ordinis consuetudinem.

MONET

CAPVT V.

MONET quoque sancta Synodus vniuersos Regulariũ rectores, vt vna cum suis subditis corporis in Conuentu nonnunquam sumant refectiõnem; nisi per occupationes legitimas, aut hospitum multitudinem penitus impediuntur.

CAPVT VI.

HORTATUR insuper sancta Synodus, vt quando commode fieri poterit, in initio mensæ ipsorum Superiorũ sacræ scripturæ, aut cuiuspiam pij, & Catholici Doctoris prælectio habeatur; vt vna cum corpore sumat quoque & mens cibum. Porro expleta huiusmodi sancta prælectiõne nulli sermones irreligiosi ibidẽ misceantur; sed qui boni sint, & honesti.

CAPVT VII.

OMNI diligetia curẽt, vt mensa sit frugalis, vitenturque excessus; neque ipsi quenquã ad largius, ac immoderatus bibendũ inuitent: immo ne patiantur quidẽ, quoad eius cõmode fieri potest; ne prophetæ cõminatio in eos, eorũue conuiuas merito possit cõpetere: Ve qui potetẽs estis ad bibendũ: Et viri fortes ad miscendã ebrietatẽ.

K MANDAT

DECRETA CONCILII

CAPVT VIII.

M A N D A T sacrosancta Synodus omnibus Superioribus, vt diligentissimam operam adhibeant ne votum castitatis inter subditos periclitetur. Quibus etiam omnes occasiones confortij ineundi, ac familiaritatis cum mulieribus adimere adnitantur. Quæ profecto si quandoque ad cœnobia venerint, non eis concedatur accessus, etiam si religiosæ sint & moniales, ad religiosos, vel loca regularia, aut conuentualia, nisi ex certa quadam, & multum rationabili causa Superior facultatem fecerit.

CAPVT IX.

C V M sacrosancta Synodus Tridentina & œcumenica præceperit ea quæ ad communem vitam, victum, & vestitum conseruanda pertinent, fideliter obseruari; mandat hæc Synodus omnibus monachis, & monialibus, religiosisque, vt diligentissime paupertatis votum, tanquam ineffabilis cuiusdam, & dulcissimæ quietis causam custodiant, neque proprietatis vitio violent. Caueant igitur ne quid pecuniæ, aut alterius rei sibi ita retineant, vel retinere desiderent, vt communitati nolint esse commune, neue ad peculiare vsus eo vtantur sine Superioris consensu.

CAPVT X.

VT autem huic pestifero vitio obuiam eatur; mandat sancta Synodus omnibus omniū Ordinum Superioribus, ne subditis pecuniā pro quocunque cibo, vel potu, siue vestimētis, & quibuscunque necessarijs administrent; sed victus omnis, potus, ac vestitus, & quicquid necessariū fuerit, decenter, & prout ratio postulat, eis porrigatur. Rescindant in super Superiores, & aboleant prorsus vniuersa illa emolumēta, & iura, quę antiquo more quibusdā monasteriorū Officialibus cōcedi solebant. Breuiter omnis illa pecunia, vel res, quā monachus, vel monialis acquirere siue labore, siue industria, siue amicorū liberalitate, seu denique qualibet alia occasione possit, Superiori mox tradatur: ita vt ad nutū eius, tanquā res cōmunis, expendatur.

CAPVT XI.

ET quo hæc omnia facilius, diligentius, necnon absque tædio queant obseruari; præcipit sancta Synodus cunctis cunctorum monasteriorum sexus vtriusque Superioribus quatenus secundum regulam, ac maiorū instituta benigne, necnon placide subministrent omnia in vniuersum, quæ suis subditis necessaria fuerint, & conuenientia: ne infirmioribus præbeant ansam de-

DECRETA CONCILII

trimenti, votæ paupertatis valde grauidi, non nihil congerendi, & apud se retinendi. in qua quidem re si negligentiores extiterint, admoniti, a suo Superiore omnino compellantur.

CAPVT XII.

QUANDO QUIDEM raro admodum terminantur sine bono, quæ malo inchoantur principio, abesse omnino vult sancta Synodus a religionis ingressu labem, etiamque speciem detestabilis symoniæ. Quocirca præcipit serio sacros Canones insecuta, ne monachi, vel moniales aliquem, vel aliquam ad professionem recipiant mediante alicuius pecuniæ, aut muneris pacto; ne ea quidem ex causa, quod plures alere non possint sine aliquo subsidio; cum Tridentina Synodus cap. III. De Regularibus aperte velit ne plures recipiantur in monasteriũ, quàm ex proprijs monasterij redditibus, vel ex cõsuetis elemosynis commode ali possint. Vetat etiam sancta Synodus, ne in ipsis diebus professionum, & primitiarum fiat lautus sumptus, lautusque apparatus, quantus plerisque locis fieri solet; sed sint frugalia omnia, & moderata.

PORRO

CAPVT XIII.

PORRO moniales studeant quàm accuratissime, quas de consensu Episcopi, aut Superioris visitatoris iuxta Tridentini Concilij decretum educandas, & formandas susceperint, conuictrices puellas pie, & catholice instituere, neque nimium curiosè vestire, & ornare: verum prout decet puellas, inter Christi sponfas versantes, cum modestia, & timore dumtaxat ornentur.

CAPVT XIII.

INSUPER quo nouitiorum, vel nouitiarum iuuenum institutio, & formatio, vbi laudabiliter continuata est, constantius conseruetur; vbi vero neglecta est, diligenter instauretur: mandat omnibus monasteriorum Superioribus sancta Synodus, vt regulæ, ac statutorum monasterij, in quo iuuenes cupiunt profiteri, lectio, & explicatio eisdem nouitijs fiat: ne imprudentius voueant, si ipsis minus cõstet, ad quid se per professionem obligent.

CAPVT XV.

NVNQVAM religiosi foris pernoctent; nisi causa ægritudinis, negotiorum monasterij, visi-

DECRETA CONCILII

tationis parentum , vel amicorum eis concesserit Superior. In quo non nimium faciles se præbeant Superiores.

CAPVT XVI.

CETERVM monet sancta Synodus Abbates , Abbatissas , & alios monasteriorum Præfectos , & Præfectas , vt sui meminerint officij , seque non esse dominos bonorum monasterij , immo ne fructuum quidem ; sed tātum dispensatores , & administratores : neque se pro libito dispensare posse , sed secundum intentionem ecclesiæ , & piorum fundatorum . Proinde valde reprehensibile esse eorum factum , qui ex bonis , vel etiam fructibus monasterij sui ditant propinquos , vel amicos suos. Itemque eorum , qui superfluum , & nimis fastuosum habent famulitium , & comitatum , & nimium equorum numerum ; quique nimium splendide , & sumptuose ædificant , præsertim ædificia non sacra.

CAPVT XVII.

POSTREMO sicubi in monasterijs tā virorum , quàm mulierum vel temporum lapsu , aut Prælatorum negligentia propter bellorum longam continuationem insolentiæ , dissolutiones , ac deni-

ac denique abusus irreperint; mandat sancta Synodus, vt in eorundem monasteriorum prima visitatione omnia, & singula supradicta tollantur, penitusque extirpentur; ac ad regulam, quam professi sunt, reducantur; quantumque fieri poterit decretis Concilij Tridentini conformentur.

De Sanctis.

CAPVT I.

SANCTORVM, qui cum Christo regnant, venerationem, cultum, & inuocationem ecclesia semper probauit. Hæretici vero non huius sæculi tantum, sed vetustissimi reiecerunt. Atque in his non hæreticus, sed apostata Iulianus ecclesie sanctam consuetudinem irrisit, & damnauit; quasi Christi martyres pro dijs ea coleret. Quem admodum autem sancti Patres minime destiterunt ob hæreticorum, & gentilium contumelias, quin martyribus debitum honorem constanter semper impenderint: sic nec debent pij homines a legitimo cultu, & inuocatione Sanctorum abduci; quicquid aduersus ecclesiam latret nostri temporis hæretici. Sanctorum enim precibus infirmitatem mortalium iuuari, firmissimis argumentis comprobatum est. Cuius rei testimonium

DECRETA CONCILII

nium Augustinus luculentum præstitit. Nec dubium vllum stare potest, quin, cum nos diligant, in cælis salutem quoque nostram votis, & precibus promoueant.

CAPVT II.

DOCEATUR tamen populus, alium esse cultum, quo Deus, ac mediator Dei ac hominum, homo Christus Iesus colitur: alium, quo Sanctos venerari pie debemus. colimus enim Deum, cū agnoscimus creatorem, conseruatorem, bonorū largitorem; quem expectamus iudicem, cui vni reddere rationem vitæ actæ debeamus; qui solus perdere, solus seruare possit; cui soli sacrificium offertur cordis, labiorum, & sacrosanctæ Eucharistiæ corporis, & sanguinis Domini. quo genere cultus nec Angelorum vllum, nec Diuorum, nec virginem Deiparam colere licet.

CAPVT III.

ET quamuis Diuos recte colamus, vocemusque aduocatos, & intercessores; non eo tamen ordine, atque loco, quo Christus homo aduocatus, mediatorque esse dicitur. cuius rei admoneri debebunt populares a pastoribus, ut re-

vt refundatur hæreticorum contumelia, qua dicunt ecclesiam Catholicam Diuos æquare Pontifici, & mediatori nostro Christo.

CAPVT III.

PRECES fidelium analogiam & proportionem fidei sequantur. Quare admoneantur populares minus docti, vt, cum Sanctorum memorias visitant, & eorum auxiliū implorant, ac Christiana consuetudine orationem Dominicam recitant, intelligant se eam non ad Sanctos, sed ad Deum dirigere, adiunctis sibi comprecatoribus Sanctis.

CAPVT V.

DOCEATUR præterea populus quo discrimine vsa est, & vtitur ecclesia in letania cum inuocatur Deus, & cum inuocantur Diui. In ea enim facile perspicitur alium esse cultum, qui exhibetur Deo; aliū qui Sanctis defertur. Sic enim vulgus se non facile patietur abripi hæreticorū præstigijs.

CAPVT VI.

DOCEATUR itaque populus preces quidem Sanctorum admodum vtilis ad impetrandam dona non modo corporalia, & temporalia,

L sed

sed spiritualia, & æterna. Sed tamen abominandam esse eorum vanitatem, ac superstitionem, qui certo pollicentur non ex hac vita migraturos sine penitētia, & Sacramentis eos, qui hunc, illumue ex Diuis coluerint, qui securitatem in rebus gerendis fortunæ certum, ac optatum euentum iisdem promittunt; & si qua alia huiusmodi proferantur, & credātur. veluti & illud quoque plane reprobandum est, si qui certo numero, præscriptaque Missarum forma aliqua, aut precū affirmant certas, designatasque animas e Purgatorio semper liberari.

De Imaginibus.

CAPVT I.

IMAGINES Christi, ac Diuorum in templis habendas esse, vniuersalis Synodus septima tradidit; idemque Tridentinum Concilium cōfirmavit. quibus recte eius honoris externa signa exhibentur, cultusque, & inuocationis, quæ rei significatē deferimus, vt sunt genuflexio, & reliqua huius generis. Neque absurdum, aut impium quoquo pacto videri debet; cū in signis prototypa veneramur. Sicuti nec vituperari debet, si sceleratorum Principum, odio tyrannidis, populus

pulus imagines euertat. Sed, ne quid agatur in ecclesia prepostere, quod ad hanc rem attinet, hæc, sancta Synodus, quæ sequuntur, constituit.

CAPVT II.

IMAGINES in templis nullæ statuantur; nisi Episcopi consensu, & iudicio. Si quæ autem erectæ fuerint, ac præ se ferant quicquam quod non deceat, neque prototypo congruat; tolli eas, aut mutari iubeto.

CAPVT III.

DOCEATUR præterea populus imagini cultum nullum deberi aut propter materiam, aut propter elegantiam, aut propter precium operis, aut propter quidiuis aliud, quod sit in artificio, aut imaginis substantia; sed propter rem significatam, ad quam hic cultus, & honos præcipue refertur. Et sic admonendus est, animum orantis, aut venerantis in rem signatam referri; & non in signum: quod nec audit, nec videt, nec sentit.

CAPVT IIII.

PRÆTEREA admoneatur populus imperitæ plebis causa maxime positas esse imagines;

DECRETA CONCILII

vt illarum aspectu docti, & moniti patrociniū
Diuorum, & pietatem in Christo conseruemus,
& eorum vitam imitemur.

CAPVT V.

MIRACVLA nulla locum, aut auctorita-
tem habeant sine iudicio ecclesiæ per Episcopū
declarata: ne præstigiæ Dæmonum, aut impostu-
ræ improborum hominum pro certis, verisque
miraculis ad contumeliam nominis diuini ha-
beantur.

De Reliquijs.

CAPVT I.

SANCTORVM Reliquias ita venerari præ-
cipit sancta Synodus, vt ex Concilio Triden-
tino decretū accepimus. cum enim non tantum
sint monumenta, quibus Martyrum, ac Diuo-
rum memoria renouetur, sed fuerint viua corpo-
ris Christi membra, ac tēpla Spiritus sancti olim
ad sempiternam gloriam excitanda; eo propen-
siore deuotione venerandæ sunt. Sed, vt in his
omnis tollatur abusus, prohibet sancta Synodus
ne quis nouas, aut ignotas Reliquias populo ve-
nerandas offerat; nisi prius ab Ordinario proba-
tæ fue-

tæ fuerint: & in his, quas constiterit veras esse, ritus fieri vetat, quos ecclesiæ & religionis sinceritas non approbat: nec nisi decenter, & tempore congruo circumferantur.

De Indulgentijs.

QUIA per indiscretas, & superfluas Indulgentias & Claves ecclesiæ contemnantur, & pænitentialis satisfactio eneruatur; ideo prohibet sancta Synodus ne quis vllas nouas, aut ignotas Indulgentias populo commédet, & promerendas offerat; nisi prius ab Ordinario visitate fuerint, & probatæ. Ac præcipit etiam eadem Synodus vt Parochi populum suum diligenter admoneant, ne circumforaneis quibusdam, aut etiã impressis libellis temere fidem adhibeant, qui ex leuibus, vanis, & superstitiosis causis exorbitantes Indulgentias pollicentur; cum Indulgentiæ non nisi ex pijs, & rationabilibus causis concedi debeant.

POSTREMO mandat hæc sancta Synodus omnibus, & singulis Episcopis, Abbatibus, Capitulis, & alijs quibuscunque personis ecclesiasticis, & sæcularibus vt præmissa omnia, & singula, & quæ a sacro Concilio Tridentino constituta

L. 3 sunt,

DECRETA CONC. CAMER.

sunt, districte obseruent, & obseruari faciant, sub pœnis inibi respectiue contentis.

ANNO Domini millesimo quingentesimo sexagesimo quinto, Mensis vero Iulij, die vigesima quinta, de mandato Reuerendissimi Archiepiscopi Cameracensis præsidentis, & Reuerendissimorum Attrebatensis, Namurcensis, & Audemarensis, Episcoporum comprouincialium, in sancta Synodo prouinciali Cameracensi, in Spiritu sancto legitime congregata, assidentium: Nos scriba infra scripti, ab ipsa sancta Synodo deputati, & iurati præscripta decreta, & statuta Synodalia aliena manu fideliter scripta, & cum Originalibus collata, & concordata, in fidem omnium, & singulorum in eisdem contentorum subscriptionibus nostris consuetis signauimus.

Io. le Duc manu propria signauit.

Fra est Io. Nerchier.

